

a "öröktől" helyőrség

IRODALMI-KULTURÁLIS MELLÉKLET

most

értelmezni kell

egy ölelés

természetét

2020. június 20.

IV. évfolyam 25. szám

4 Döme Barbara
novellája

5 Nagy Zsuka, Balázs F. Attila
és Szegedi Kovács György
versei

8 Nádas Krisztina
meséje

Mit s miért?

Rejtély

portré

Divatkirálynő a vasfüggöny mögött

A vörös divatdiktátorként emlegetett Rotschild Klára (1903–1976) élete és pályája érdekes történet, de bevallom, nem írnék cikket róla, ha nem látom a tavaly november közepén nyílt tárlatot a Magyar Nemzeti Múzeumban. A kiállítás kurátora, dr. Simonovics Ildikó divattörténész, a múzeum 20. századi és kortárs textilgyűjteményének vezetője kalauzolt végig a Rotschild Klára sikertörténetét bemutató tárlaton, és a kurátor lelkesedése volt az oka annak, hogy a könyvét is beszereztem. Simonovics Ildikó könyve ugyanis úgy avat be a divattervező történetébe, hogy folyamatosan érzékelhetjük a kutatót lázban tartó kérdéseket, az apró történetfoszlányok felderítése kapcsán érzett izgalmat és a történész objektivitásra és teljességre törekvő konokságát.

Rotschild Klára egyaránt öltöztette a Horthy-kor arisztokrata hölgyeit és a Kádár-korszak nagyszasszonyait. Ő bújtatta a menyasszonyi ruhába Horthy István feleségét, Faruk egyiptomi király édesanyja, Nazli és lánytestvérei viselték a ruháit a királyi esküvőn, a nemzetközi hírű francia ékszerész, de Cartier felesége, gróf Almásy Jacqueline is vásárolt nála.

A vészkorszak idején elvesztette a férjét, üzleteit a kommunista hatalomátvétel után államosították, de mégis megtalálta a módját, hogy ismét felépítsen egy csillogó birodalmat. 1953-ban az ő irányításával nyitotta meg kapuit a Különlegességi Női Ruhaszalon, az üzlet 1961-ben hivatalosan is felvette a Clara Rothschild nevet. Szalonjában visszatérő vendég volt Kádár Jánosné, a szov-

jet külügyminiszter és a perzsa sah neje, a magyar művészvilág csillagai és Tito marsall felesége, a keleti Jackie Kennedyként emlegetett Jovanka Broz, akinek távollétében állítható szabóbábu-jára készítették a legújabb ruhamodelleket.

Rotschild Klára a párizsi divatházak ragyogását csempészte át a vasfüggöny innenső oldalára, és egy-egy ruha olykor a ko-

rabeli vezetők egyhavi fizetésébe is kerülhetett.

Ahhoz, hogy érthetővé váljon, hogyan tudott alkalmazkodni és sikereket elérni bármilyen politikai és gazdasági kontextusban, Rotschild Klára életét, karakterét és üzleti stratégiáját egyaránt meg kell ismernünk. Rotschild Klára a legjobb szakembereket gyűjtötte maga köré, az ő tudásuknak köszönhetően tudta a párizsi divatházak újdonságait itthon is jó minőségben előállítani, és akár megfizethetőbb áron is, ha olcsóbb anyagból készítette. Emellett kitűnő érzelme volt a ruhákhoz, könnyedén megjegyzett szabászati megoldásokat, és a Párizsban látott modelleket itthon akár emlékezetből is újraalkotta.

Bonczidai Éva

vezérvess

Tóth Árpád

Egy lány a villamosban

Fiatal lány volt, ám ölébe ejtett
Szemmel már úgy ült, mint dús terhű nő,
Ki révedezve sejtí már a rejtett
Jövőt, mely szíve alján csendbe nő,
Maga körül minden zajt elfelejtett,
Lesiklott róla Gond, Tér és Idő
Körötte durva, lármás utasok
Tolongtak, s ő csak ült és olvasott.

Néztem hevült arcocskáját merengve:

Ki tudja, milyen sötét hivatal
Felé viszi szegény leányt a zengve
Robogó, zsúfolt, sárga ravatal?
De addig még övé a betűk lelke,
A kopott regény minden szava dal:
Grófnővé szépül, herceg lejt feléje,
S féltérden helyezi szívét eléje.

S megáldottam magamban ócska könyvét;

Ó, mert lehet akármi ponyva bár,

Letörli egy sorsoeska árva könnyét,

S a vad világ többé nem oly sivár:

Egy árnyalattal tűrhetőbb, egy gyöngéd

Sóhajjal jobb, nem fáj úgy élni már –

Egy rossz író is így érhet föl tisztelt

Rendű és rangú harminchat minisztert!

Ó, hadd rontsák hát mások a világot,

Politikák, jelszavak és hadak!

Csak a tollakat ne fogja meg átok,

Írók kicsinyje s nagyja, rajta csak!

Isten szívét nem bizta, csak tirátok,

S míg ég és föld bús rommá omlanak,

Hű könyveinkben daloljon a lélek

Vigaszos daccal: mégis szép az élet!

(1922)

szerkesztőségi terepasztal

KIUGRÓ HIBÁK

Egy olyan jelenségről szeretnék beszámolni, amelyik mindenki számára ismerős lehet, aki látta viszont már saját szövegét „nyomtatásban” – az idézőjelet az internetes publikációk elszaporodása okozza, lehet, nem is nyomtatásnak kellene immár hívni, hanem – „olyan állapotban, amilyen állapotban már nem lehet hozzányúlni és javítani”.

Egyszerűen nem tudom, hogy történik, de szinte sosem lehet az ember elégedett azzal, ami végül megjelenik. Pedig írás közben annyira egyértelmű minden: nyílnak a szóvirágok, lélegeznek a mondatok, jó helyen van végük (és a kellő pillanatban kezdődnek el), a legjobb szavak kerülnek kiválasztásra (ezért a zsurnalizmusért golyó jár,

tudom, bocsánat, de ez afféle demonstráció is), egyszóval minden a helyén van. Ismerem, ismerjük az összes idevágó parancsolatot: a „három napig pihentesd, mielőtt elküldöd, majd olvasd újra” talán a legfontosabb közülük (mégis döbbenetesen kevesen fogadják meg, ez már az első helyesírási hibáknál meglátszik, amikor szerkesztőként olvasok bármit – ékesen kítűnik, hogy tulajdonképpen egyetlenegyszer sem olvasta újra az illető a szöveget, mielőtt elküldte, mert ugye a Word aláhúzná a hibákat – nemhogy három napig pihentette volna), és sikerül is betartani, abban az esetben persze, ha nem félóra múlva kell a cikk; mert akkor a három napot valamilyen el-

metréninggel össze kell sűriteni, a figyelmet elterelni, majd újra nagy erővel egy nyalábbá fókuszálva a szövegre irányítani... szóval ismerem, ismerjük az összes szabályt, hogy mint kell leadni a szöveget... de mi történik mégis?

Abban a pillanatban, ahogy visszaolvassuk valamelyik fórumon, lapban vagy esetleg a kötetünkben, amit írtunk, mint megannyi piros lármafa (hogy ne mondjak valami sokkal csúnyábbat) magaslak ki minden hiba belőle. Nem helyesírási, mert azt jó eséllyel kiszűrtük, hanem inkább stilisztikai. Látjuk, milyen béna a jelzőnk, ezer másik szó jut eszünkbe, ez a mondat túl hosszú lett, nem lehet egy levegővel végigolvasni, az meg

túl rövid, keresetten drámai, tehát giccses.

Egy ideje – becsületszavamra – már félve nyitom meg vagy nyitom ki, amit írtam... kezdem is megérteni azokat a művészeket, akiknek én valami csodálatos, a szabadsággal, a művészléttel kapcsolatos hitvallást tulajdonítottam, amikor megtudtam, hogy a régi műveiket nem olvassák, hallgatják, nézik vissza... de rá kell jönnöm, hogy ez csupán önvédelmi reflex: meg akarják kímélni magukat attól, amitől nekem nem sikerül, mert végül mazochista lendülettel csak kinyitom, csak megnyitom és végigolvasom a szöveget... és égő arccal látom, hogy lehetett volna jobb, hol rontottam el nagyon. (Persze minden bizonnyal

Nagy Koppány Zsolt

senki más nem veszi észre ezeket – de mi van, ha igen?!)

Valahogy így kellene tenni minden szövegünkkel: jó volna egy felület, ahol megszemlélhetnénk a művet úgy, hogy már nem lehet rajta változtatni (tehát legyen meg ez az egészséges stressz), de aztán mégis javíthassunk rajta, és úgy közreadni a végleges verziót... mert ennél jobban a hibák soha senkinek nem képesek megmutatni magukat. (Ajánlom mindenkinek a módszert, aki az örökkévalóságnak dolgozik.)

Én pedig már most rettegek, mi lesz, amikor ezt a szöveget visszavolvasom: hol találok benne gyalázatos hibákat, mulasztásokat, tévedéseket, az intellektuális restség megannyi nyomát.

tárca

GENEZIS

Mészáros Dorka

Fehér ruhában, mezítláb érkeznek a partra, bőrből az óceánok igéző illata párolog, sápadt alakjára bársonyosan esik a holdfény. Egyszerre nappal van és éjszaka, a horizont narancsból vált kékre, majd vissza, csillagzaporos, napperzselt színátmenet. Harsányvörös fellegek úsznak, megpihennek a fjord tövében, hogy lomhán, füstölögve bukjanak alá a hegyek mögött. Balsamos tücsökcipripelés üt lyukat a csenden, gyermekhangon sír fel egy partra vetett hal a csipkebokor tövében. Az ölébe veszi, mézes sókot lehel rá, dajkálja, csitítgatja, mielőtt megfojtja és elássa a lángoló gyökerek között.

A homokba gázol, árnyéka felette füstpalást, könnyed és sima, bármelyik pillanatban megszökhet. Lába nyomán pókokat könnyez a föld, a vízbe szaladnak, kagylókat másznak meg, hogy titkukat kiléssék és gyöngyüket bekebelezzék, de mire a kagylók nyílnak, a pókok csukódnak a só magányában.

A fehér ruha lebben, a tenger tündérmorajlása a csipős levegőhöz idomul, jégheg lehelete a lábujját nyalogatja. Sárkány emelkedik ki a habokból, szárnya csintalan szellőt kavar, ami beférkőzik a ruha redőibe, eljátszadozik az arany tincsekkel, majd hagyja magát belelegezni és kifűjni, hogy megtisztulva szülessen újra. A sárkány bolygót köp, zöldeskéket, és visszazuhan az öreg hullámokba.

Pillanatokká szétesett évezredek, az időnkívüliség káprázatos valósággá válik, elveszik az értelem, sosem volt igazán, világok izzanak, dimenzióugrásokkal tarkított jelen, a múlt és a jövő szoborrá merevedik. Hajnalporos álmokat akasztanak, visszafojtott teremtkényszer jár sámántáncot kétarcú vadrozókka, a kínzókamrákra gyászfátyol borul, érzékek útvesztője, nem tudni, kihez tartozik a korbács. Posztmodern szívárvány, minden mesét elmondtak, minden festményt megfestettek, az élet rossz lelkek völgyévé kicsinyül, halott kertet gondoz egy rég feláldozott kertész.

A zöldeskék bolygó zuhan, hullócsillag, éji kívánság, egynek lenni az örök tengerrel, átlényegülni a sötét víztömegben, hullámokon lovagolni, a király lába elé térdelni, lényeggé tömörülni és teljesen elenyészni. Lélekjáték, borzongástól hangos delfincacaj, félrehúzó víz, keskeny ösvény. Fel-emeli a fehér ruhát, óvatosan indul. Útját villákkal övezik, felragyognak, csupasz fényükkel világítják meg az elrejtett csodát, a mélyben megbújó, karctalan gyémántokból kirakott univerzumot. Feledett csillag-

képek kacérkodnak az ösvény felett, biológiai fantasztikum kincsét ígérik.

Egyre beljebb ér, a zöldeskék bolygó maradványai csupán virágok, melyekre forró hó esett, olvadnak és megfagynak, mint ha nem is léteztek volna. Előtte egy hegy, tigriseket szelídítő, a fjordból sétált idáig. Felkaptat rá, sziklák gördülnek mellette, egy szárnyas teknős pihen meg a vállán, a fülébe suttog, eleven ősrobbanás. Felzúg a tenger, egy másik világ visszhangját züm-mögi a fjord. Eléri a csúcsot, térdre borul, fehér ruháját elemészti a víz, nem mennyasszony többé. Lába köze búvóló átkot vonaglik, pelyhes cseppeket fogad magába, sistereg az élet, szikra pattog, vér serken. A rózsájából kelő sárkány zöldeslila bolygót öklendezik.

VOLT, HOL NEM

A Maszatcsillag a Halak csillagképben, az egyik hal közepében helyezkedett el. A bolygót türkiz vízesések szabdalták, voltak itt olyan mély hegyek, hogy nem lehetett látni az aljukat, sziklaerdők meg virágtengek, szöske ormok és harmatos ködöt könnyező lapulevelek. Az ég hol barnában, hol mustársárgában játszott, szívárványszín felhők szabdalták, a bolygónak öszszességében visszamosolygós arca volt.

Élt ott egy hatalmas elefánt, de akkora, hogy ha két lábra állt, látszott a Földről nézve is. Aki elterült a fűben a nagy gertyán mellett, tekintetével megkereste a Halak tizenegyedik csillagát balra, és erősen koncentrált, az láthatta az ormányát, amint kinyúlik a Föld felé. Ennek az óriási elefántnak volt egy névtelen idomárja, köpcös alak furulyával, az elefánt bolondult a furulyáért, fúrge táncot ropott rá. Ez a névtelen idomár vándorlásai során találkozott egy olyan öreg úrhajóssal, mint a Tejút. Fehér szakállából kötelet sodort, csillagködöt hordott köpeny gyanánt, galaxisok között ugrált, a Tavasszal beszélgetett. Tudta, hogyan lehet megrajzolni a végtelent. Titkát egyszer felfedte egy szupernóvának.

Legyen három lába és okvetlenül legyen süket. A végtelennek azért kell süketnek lennie, mert különben mindent hallana, az univerzum összes hangját, zörejét, jajsza-vát, és azt nem lehet kibírni. Két bés grafitceruza és franciakockás füzetlap szükségessé hozza, a sima kockás nem felel meg, mert egyenlő távolságaival kifogástalan-nak tetszik, és a végtelen irigy rá emiatt. A

Pathmos

francia kockák pontosan úgy tökéletesnek, mint a végtelen, így hát szívesen rajzoltatja magát ilyen papírra.

A szupernóva megalkotta a saját végtelenjét, szeme feketelyuk, keblén bolygók születtek, és ahogy pörgött, üstökösöket húzott maga után. Csintalan volt és nyughatatlan, minduntalan az univerzumba tágult, áttűnt galaxisokon, időn, téren, mígnem értelmét nem veszítette, és a világ legszélén, ott, ahol nincs semmi, de minden kezdődik vagy befejeződik attól függően, az elejéről vagy a végéről szemlélik, határokat aggattak rá. Végességében füle talált, eljutott hozzá az univerzum összes hangja, zöreje, jajsza-va, elmaszatolódott és kiradírozta magát a francia kockás füzetlapról.

A szupernóva megpróbálta követni, ki-erőszakolni magát anyagából, könnyűvé és

erőssé lényegülni, hiába. Folyton visszapatd a létezés falára, míg vágyát és képzetét is elvesztette végtelenjének. Elkeseredett kísérletei nyomán tulipánok sarjadtak, és az úrhajós, aki olyan vén volt, mint a Tejút, csokrot kötött belőlük a Tavasznak.

A Tavasz a Földre rebbent, tulipánnal takart be fegyverropogást, hatalmi harcot, elvadult falvakat, zsúfolt táborokat, korcs újszülötteket, szerelmet és halált, egy különösen üde szálat egy száznévű elefántidomár lábtörlőjére tett, aki furulyán kísért egy szteppelő borjút. Puha éjfél csókolt millió üres franciakockás füzetlapra, majd visszavonult a Halakba, a Maszatcsillag egy, türkiz vízesés ölelte szöske ormán terült el. Erősen koncentrált, a Földet kereste, ami onnan nézve nem volt több csillagmaszatnál.

SANYI TERÁPIÁRA MEGY

Sanyi, az Isten áldjon meg! Hol találd meg a pálinkát? Ne igyál már, reggel megyünk a doktornőhöz, ha megérzi a cefreszagot, még a végén nem hiszi el, hogy leszoktál. Eredjél inkább a szomszédba, hozd át a kölcsönkecskét, holnap érkeznek a fizetővendégek. Vidd ki a kecskéhez a dobozos tejet is, majd reggel kancsóba töltöm, és azt mondom, frissen fejtem.

Az a szemét szomszédasszonyom, Juci rám küldte a hatóságot. Jól mondta anyám a halálos ágyán: Juci irigy, mint a kutya, nem tudja elviselni, hogy nektek jobban megy a szobakiadás, mint neki. Nemhiába, mi tényleg jobban csináljuk, mindent megteszünk a drága vendégekért. A legjobb minőségű termékeket kapják, vagy legalábbis azt hiszik, és ez már épp elég ok az elégedettségre, meg arra is, hogy busásan megkérjük a vendéglátás árát. Persze Juci nem nézi jó szemmel, hogy hozzánk mindennap jönnek turisták, hozzájuk meg csak hébe-hóba esik be valaki. A múltkor is csak úgy özönlöttek hozzánk a vendégek, miután kiraktuk az internetre, hogy Sanyi vizet fakaszt a falu szélén álló betontömbből, aztán abból meg bort csinál. Volt nagy jövés-menés a faluban, hadd ne mondjam. Az okosabbja, mint például a kocsmáros, meg a böllér, előre letárgyalta velem, hogy szeretnének beszállni a bizniszbe. Az egyik sört, a másik kolbászt kínált a vízfakasztási programban megfáradt vendégeknek, akiket mi persze elszállásoltunk egy egész hétre.

Az történt ugyanis, hogy első nap esett az eső, abban az ítéletidőben nem lehetett csodát tenni, ezt mindenki beláthatja. Aztán másnap,

bár már nem zuhogott, de sáros volt a betontömb környéke, a vendégeket nem terelhetjük be a sárba. Süttöttünk nekik finom házi kalácsot, jó házi baracklekvárral, eltelt az a nap is. A kalácsot meg a lekvárt a szokásos helyükről, a diszkontból rendeltük, de szép hímezett terítón találva még magam is elhittem, hogy azt reggel én sütöttem. Harmadnapra Sanyi végre feltámadt halottaiból, az előző két nap ugyanis úgy berúgott, hogy nem bírtam életet lehelni belé. Nélküle meg ugye nemigen ment volna a Sanyi csodái elnevezésű programsorozat.

Csak azok kedvéért mesélem, akik nem ismernek minket, hogy az uram, Sanyi már vízen is járt, meg halottat támasztott fel, ezért adtuk a rendezvénysorozatnak a Sanyi csodái nevet. Na jó, sem a vízen járás, sem a halottfeltámasztás nem igazán sikerült neki, de bevételt mindkettő busásan hozott, a többibe meg csak az köt bele, aki irigy. Mint a szomszédasszony, a Juci. A negyedik és ötödik napon Sanyi próbálkozott ugyan a vízfakasztással, de a vendégek közül valakinek olyan negatívan sugárzott az aurája, hogy szegény uram képtelen volt csodát tenni. Felszólítottam az érdeklődőket: aki nem hisz Sanyi csodálatos erejében, az menjen haza, mert miatta a végén nem fakad a víz s nem lesz belőle bor. Erre többen bocsánatot kértek a hitetlenségükért, és könyörögtek, hadd maradhassanak. Jó, de nem úgy van az, mondom nekik. Aki maradni akar, annak nem elég hinni, de a megemelt szobadíjat is ki kell fizetni, mert azt már holnaptól más is kívénna, magasabb áron. Mert jön a szombat, azután meg vasárnap,

amikor a szállás drágább, mintegy huszonöt százalékkal.

Megpróbáltak kicsit méltatlankodni a drága vendégeink, de én hajthatatlan maradtam, erre már nyitották is a bukszát. Ilyen az élet, mit tehetnénk. Aztán a hatodik napon, amikor Sanyi egy hatalmas alvás és egy hattojásos szalonnás rántotta után kivonult a betontömbhöz, mindenki előtt megtörtént a várva várt csoda. Juci is ott leleselkedett, s mivel szemtanúja volt a történeteknek, nem csoda, hogy rátört az irigység. Sanyi ugyanis, ha hiszik, ha nem, tényleg vizet fakasztott a betonból, igaz, hogy csupán egy cseppet. Azt sajnos csak az egészen közel állók láthatták (például én, aki a tálat tartottam neki), de hát ez semmit nem von le a csoda értékéből. Amikor felkiáltottam: halleluja, a vendégek mind tolongani kezdtek, nem csoda, hogy az egyik kiverte a kezemből a tálat, amivel felfogtam a csodavizet s az abból keletkezett bort. Persze voltak, akik csalást emlegettek, de azok elmehetnek a fenébe. Nem vagyunk mi csalók, aki ezt állítja, az is féltékeny, akárcsak a Juci.

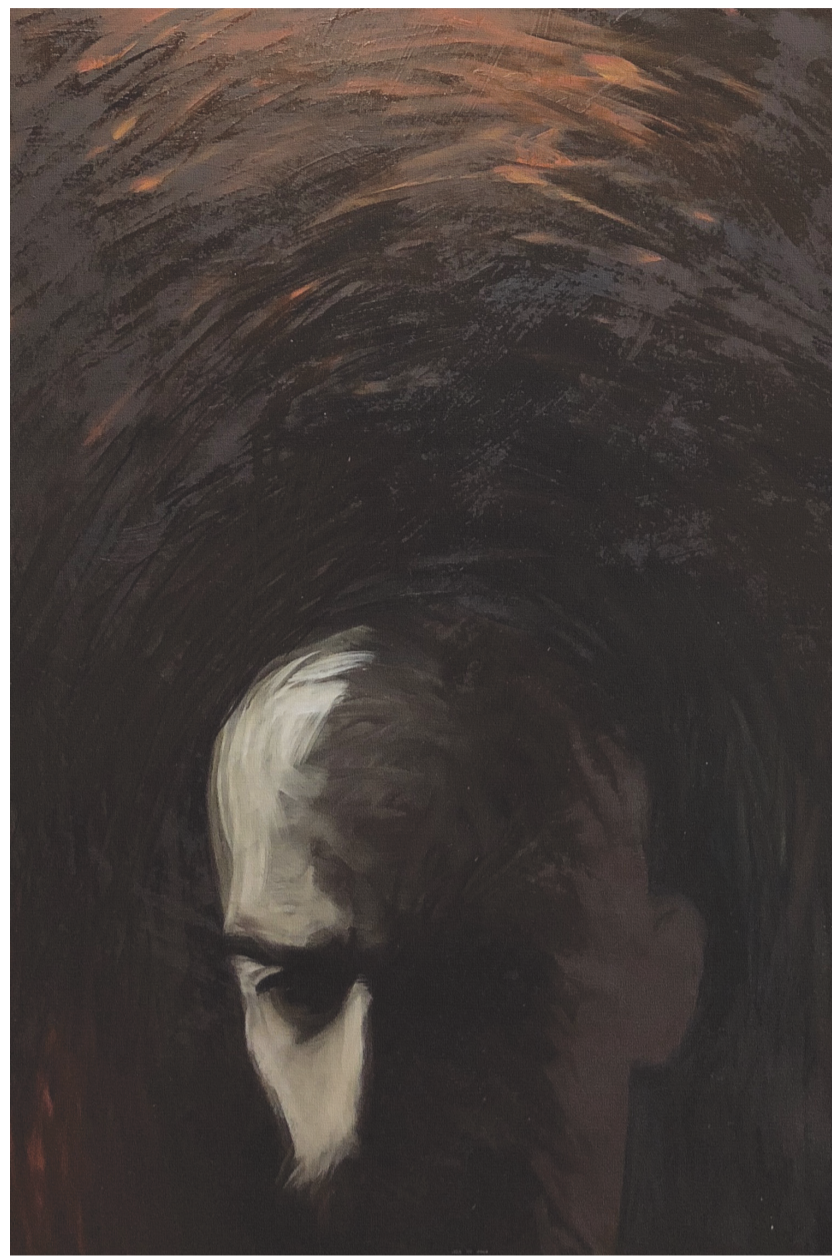
Sanyi csodatétele után minden turista elégedetten és üres zsebbel távozott a vendégházunkból. Nem tétlenkedtem, a következő programon kezdtem agyálni, mert nálunk nincs megállás, csakis a drága vendégek a fontosak. Valamiféle újabb csodatételel, mondjuk halálos kórság megszüntetésén gondolkodtam, amikor csengettek a bejáratnál. Magamra cibáltam a jobbik otthonkamat, kimentem a ház elé. Egy irodistaforma nő állt a kapuban, engem keresett. A feljelentés ügyében jöttem, mondta. Ne olyan hevesen, válaszoltam, jöjjen csak be, biztosan megfáradt a hosszú úttól, tán jólesne egy kis tea, esetleg más finomság.

A nő nem sokat kérte magát, s amikor meglátta a disznóságokkal megterített asztalt, láthatóan elgyengült. Ez mind házi?, érdeklődött. Saját vágás, dicsekedtem, s közben a diszkontos dobozt – amiben az asztalra kipakolt cuccokat hozták – az asztal alá rúgtam. Kóstolja csak meg, biztattam, teli gyomorral a munka, vagyis a feljelentés kivizsgálása is jobban megy. Falatozott a kolbászból, a töpörtyűből meg a disznósajtból is rendszeren, aztán megkérdezte: van eladó ebből a sok finomságból?

Sejtettem én, mire megy ki a játék! Nem adunk el semmit, mondtam, nincs ilyesmi felvéve a tevékenységi körünkbe, mi meg soha nem csalunk, hová gondol?! De ajándékba szívesen csomagolok pár falatot, tettem hozzá. Hurka is van?, érdeklődött, jó májas meg véres. Már hogyne lenne, simítottam meg a vállát, az uram mindjárt hozza. Félrevontam Sanyit, ígértem neki egy ráadás sört, ha átszalad a henteshez és kér egy kis hurkát. A hallgatásáért cserébe majd mi is teszünk neki valami szívességet.

Miközben Sanyi beült az autóba, a nő gyanúsán fürkészte. Csak nem vette észre, hogy most is részeg?! A maga ura?, kérdezte. Az, mondtam, Sanyinak hívják, jó ember, csodátévő ember, részegen sosem vezet. Már hallottunk róla, tette hozzá a nő. Éppen miatta jöttem. Feljelentettük magukat, hogy becsapják az embereket, csálnak. Hát ez meg miféle rágalom?!, csattantam fel. A Szűzanyára esküszöm, soha senkinek nem hazudtunk és senkitől nem kértünk egy fillérrel sem többet,

Döme Barbara

Gond

mint ami a szobáért jár. A plusz-programok meg a felárak? Erről is írt a feljelentő, folytatta. Hánytam magamra a keresztet, úgy esküdöztem: tényleg nem csinálunk ilyesmit, csak tiszta szobákat adunk ki. A reggeli mindenkinek ajándék, kacsintottam, hogy a kedves vendégek jól érezzék magukat. És Sanyi iszik-e, riogatja-e a turistákat, támadt rám a nő. Ki állít ilyesmit?, kérdeztem vissza. A feljelentő, jött a válasz. Tudtam volna mondani: szemét Juci, hogy vinné el a devla, de inkább a nyájasabbik arcomat vettem elő. Mi nem titkolunk semmit, nézzen csak körül, itt minden szabályosan zajlik, bizonygattam. Aztán közelebb mentem hozzá, s a fülébe sügtam, igaz, hogy Sanyi kicsit szürcsölgetett régebben, de már terápiára jár, jó útra tért, egy kortyot sem iszik. Maradt még abból a pálinkából, amit az ura korábban ivott, mosolyog a nő, mert azt szívesen elvinném még a disznótoroshoz. Csak hogy az ura ne essen kísértésbe! Miközben a kapuból integetett, kezében a nagy szatyor elkunyerált cuccal, még odakiabálta: az igazolást küldjék be, tudja, a terápiáról. Azzal lezárhatom végleg a feljelentést, nem lesz itt semmi gond.

Mivel Sanyi nem volt hajlandó egyedül járni a terápiára, én is iszákosnak vallottam magam. Minden héten együtt megyünk a városi csoportba, az anonim alkoholistákhoz. Ma is itt ülünk a szokásos körben, idegességemben az otthonkám sarkát babrálom. Bezzeg Sanyi nem izgatja magát, úgy viselkedik, mint ha nem miatta kellene itt lennünk. Sanyi, letöröm a derekad, sügom a fülébe, amikor a mellette ülő szökét dicsérgeti. Mondom neki azt is, a pálinkáról meg az ivásról hallgasson, mert különben kinyírom. Bambán vigyorog, szerintem ivott, mielőtt bejöttünk. Máriám, csak le

ne bukjunk, akkor nem kapjuk meg az igazolást, az ellenőr mindent ránk ver, hiába adtunk neki egy fél disznót. Elveszik az engedélyünket, nem tudunk tovább szobáztatni. A pszichiáter int, csendet kér, kezdődik a terápia. Sorban haladunk, mindenki bemutatkozik, elmondja a szokásos blablát: ő is alkoholista, és hogy mióta nem ivott. Sanyi következik. Egész éjjel gyakoroltattam vele, mit kell mondania, remélem, nem rontja el. Na, mondjad már, böködöm. Semmi, meg sem szólal. A füléhez hajlok: ha nem mondog, amit megbeszéltünk, megvonom a napi felesedet. Látom a szemén, hogy megretten, összekapja magát a félelemtől és belekezd: Sanyi vagyok, alkoholista és egy hónapja nem iszom. Mindenki tapsol. Sanyi ünnepeletti magát, feláll, laposüveget vesz elő a zsebéből, meghúzza. A pszichiáterné odalép hozzá. Biztos vagyok benne, kivág bennünket a csoportból. De nem. Kiveszi az uram kezéből a laposüveget, meghúzza. Saját főzés?, kérdi. Sanyi vigyorog: doktornő, ez az imént még víz volt, de csodát tettem vele, attól lett pálinka. Mindenki röhög, nekem meg ég az arcom, hogy ez a Sanyi milyen ostoba. Mert az rendben van, hogy a vendégeket ezzel a hülyeséggel kábítjuk, de itt nem kellene leégetnünk magunkat. A pszichiáter csendet parancsol a teremben, majd arra kéri Sanyit, mutassa meg, hogyan tud csodát tenni. Az uram egy percet sem tétovázik, a sarokban álló Buddha-szoborhoz lép. Homlokára teszi a kezét, koncentrálni, mire víz ömlik a szobor szájából. Valamit még mormol, és a víz pálinkává változik.

Az összes alkoholista szürcsölni kezd, ugrálnak örömeikben. Sanyi kacag. Odalépek hozzá, s csak annyit mondok neki: ha holnap ezt nem csinálod otthon is, válunk.

Júdás könyve

vers

Nagy Zsuka

újév

tűzfalakból öklend a reménytelen most.
szörnyek ugrálnak ki a téglák közül.
egy *elmaradt ölelés miatt* veszett meg a világ,
mint egy filmben, akció közben.
betört a föld minden ablaka, kigyulladtak a szobák,
szétpattantak az üvegek, a keretek, gyújtózsínórok,
szétfröccsent szívek.

főzöd a virslit, én meg számolom, miért vagyok részeg.
állsz a konyhában, és nem érted, miért akarlak megölelni,
azt csak találkozáskor és búcsúzaskor szokták a barátok.
én meg csak állok és nézlek. ki vagy te, hogy nem lehet
megölelni csak úgy. különben is figyeltél engem,
beléd szerettem, erre felhívnád a figyelmem
és egyébként nem áll jól, hogy sokat iszom.

a reménytelen most van, szörnyek a téglákban,
megveszett a világ egy elmaradt ölelés miatt,
mint egy filmben akció közben, kigyulladt minden és satöbbi.
elbőgtem magam, nem értettem, hogy most mi van.
most értelmezni kell egy ölelés természetét, minek, miért.

találkozáskor és búcsúzaskor öllelek meg,
de azt az elmaradt ölelést,
a világ összes ölelése sem tudja pótolni.

kád

régen nem aludtam a szerelmemnél,
most is csak leestem a büfékocsiról,
és elhagytam a lakáskulcsomat.
felmentem hozzá, kaptam svédceppet a térdemre.
külön aludtunk, hajnalban lezuhanyoztam.
a sarkokban vízkő és egy tusfürdő, amit még én vettem.
a kezembe veszem a *szerelmemnek múmiakell* balzsamját,
állok a kádban, nézem magam. nem vagyok kíváncsi.
a mesterséges anyagok mindent túlélnek.
nagy szerelmeket is. ott állnak magányosan
egy kádsarokban várva, hogy kidobja őket valaki,
hogy újabb mesterséges anyagot rakjon a helyébe.

átmeneti tér

a semminek kopoltyúja van,
néz rám tátott szájjal.
ha megszeretek,
küretet csinál a szívben újra és újra.
mindig ez van.
nyálkás uszonyaival forog ide-oda
a fürdőkádban, karácsonykor,
és felidézi apám szemét, tenyerét, nagy hangját.
nem kiabálok, csak hangosan beszélek, mondja.
és azt is, hogy lélek nincsen, ki ne találjam.
odavág az ágyra, felemeli a kezét.
anyám rám fekszik,
hogy védjen, sírok, és bevizelek.
nem tudom, mit tud vétkezni egy kislány,
honnán ennyi sok harag, ordítás
egy emberben, mit nem csináltam jól,
igazán megmondhatnád, így utólag, apa.

mikor azt hiszed, valami régen elmúlt, rád ront,
váratlanul, és fojtogatni kezd.
szeretném megérteni apámat, de csak tenyészik
bennem sok tátott szájú semmi.
mert akkor tör fel az elrontás iszonya,
mikor azt hiszed, régen túl vagy az átmeneti téren.
bocsáss meg, ha bántottalak.
most elmegyek, túl sok itt a pikkely, túl sok itt a lélekbőr,
mint csirkenyakról a bőrt lehúzzuk és zabáljuk vasárnap.
vajúdik valami múlt, mikor lesz vége.
egy biztos, a semminek kopoltyúja van, és tátott szájjal néz.

Balázs F. Attila

Arc

a vonások kivehetetlenek
a magány tátogó harcsaszájában
horror és szépség

azt hisszük a víz végtelen
a megtisztulás alfája csupán
testünket óvó elem
a vég felé úszás pillanataiban

idómérő nélkül
sápadtan kelünk reggel
a hús még alszik
a csend
repedező fal
félelmeink napozó legyek

arc villan a tükörben
idegen vonás
én vagyok?
te vagy?
vagy valaki más

Múzsza

múzsám, te szépszárnýú lepke,
hímporod a képernyőt belepte

az ég beborult fölötted,
mint olvadt ólom
folynak az esőcseppek
álmaid savas esője
nyomot hagy
gyümölcsön, virágon,
a döbbenet megköti lábam
mint a szikkadó beton,

menj, ne nézz vissza,
nézd átszellemülve
a vidám délibábot
jelez táskádban az okostelefon:
üzenet érkezett.

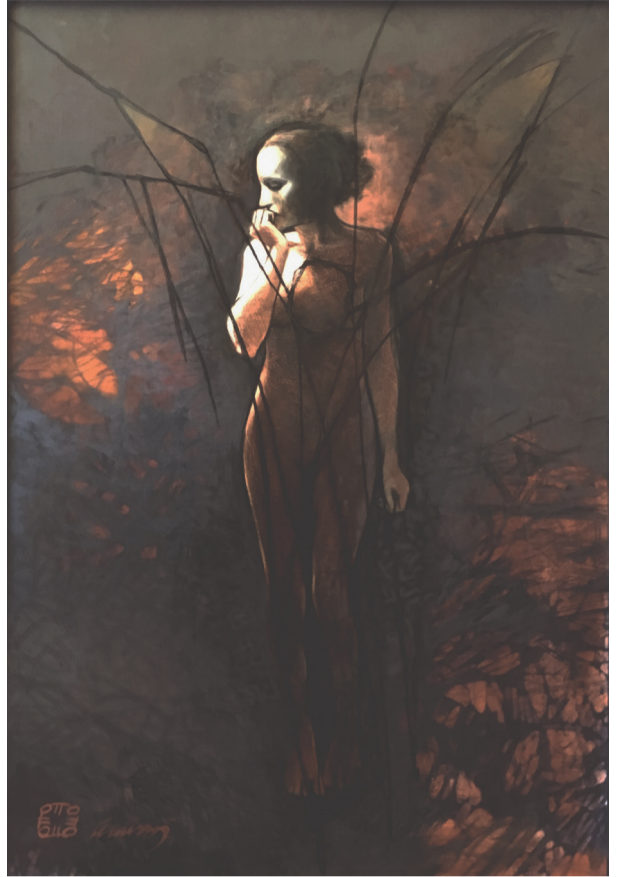
Szegedi Kovács György

Hallgatásod

Hallgatásod torkon ragad.
Legalább én szóljak
pár keresetlent.
A térdem sajog,
párnán nem illő
keresni Színed.
Gyászveretes dadogásom
nekem fáj.
Felelnék már meg
legalább önmagamnak.

Lilith I.

Éva / Lilith II.

Anyajegy

A nagy barna
jobb lábodon,
mert anyád nyomdokain jársz,
meg amikor megszületté,
a Magasságosnak ajánlott.
Ez itt a társad.
Ezek gyermekeid, unokáid,
kicsik, nagyok,
barnák és pirosak.
Csillagjegyek,
csillagképek,
angyalok jelei,
titkosírásai,
léted hieroglifái.
Ezek öregedő felmenőid;
(csak a léleknek fáj,
ha maguktól leválnak).
Ez a seszínű meg...
amikor az Örökkévaló
visszavesz
magához.
magához.

Macskám

Macskám már
megint képeszt.
Két lábra áll,
térdemre támaszkodik.
Elég volt!
Nem veszlek föl.
Úgysem tudsz
felvidítani.
Elnézően visszanéz rám; pedig
ebben a cudar világban
jó, ha a magányhoz
odadörgölözhet a remény.

Öreg

Először a vezetés lehetőségétől
fosztottuk meg: se elsőbbség adás,
se piros lámpa. De nem ment tovább
az együtt ebédelés sem;
szürcsölés, mellé nyelés, köhögés.
Vegye már ki a kezéből valaki,
miért kell mindent babrálni,
piszkálni, elrontani.

Tönkretenni a végtelent?
Aminek ő is része volt?
Megalkotta a mindenséget, és most
gyerek lett.
Aki kijelentéseket vett
az örök bölcsességtől,
most újra gügyög.
Végül már azt sem.

Egyikünk azt mondja,
hallja, amit énekelünk,
mások szerint
nem hallja.

in memoriam

HEVERŐ BÖLÉNY, AZ INDOLÓGUS

Bonczidai Éva

Százharminc évvel ezelőtt született Baktay Ervin művészettörténész, orientalista, asztrológus, író, műfordító. Különös figurája volt ő a magyar tudományos közegnek. Ma már az is furesa hóbortnak tűnik, ha egy komoly tudós asztrológiával foglalkozik. Hát még ha indián jelmezbe bújik és tábort alapít.

Baktay Ervin orientalista Gottesmann Ervin néven Dunaharasztiiban született 1890. június 24-én. 1925-ben vette fel a Baktay nevet a család Erdőbaktai előnevéből. „Gyermekkorom kiemelkedő, mindenen eluralkodó alakja az édesapám volt. Végtelen sokat köszönhetek neki” – fejt ki *Homo ludens* címmel halála után közreadott emlékiratában. Édesapjától kapta Vámbéry Ármin *Indiai tündérmesék – Érdekes olvasmány az érettebb ifjúság számára* című könyvét, nyolc-kilenc éves kora körül ez volt az első Indiához fűződő élménye.

A budapesti Képzőművészeti Főiskolán, majd Münchenben festészetet tanult az iskolateremtő Hollósy Simonnál. Érdekesség, hogy a mester tanítványai közül több Keletkutató is kikerült, például Felvinczi Takács Zoltán és Zajti Ferenc. „Az elméleti teozófia mesterként, üvegközi légkörét elfújta felőlem a Hollósy mellett töltött négy esztendő, de az egyszer felébredt vágyódás nem hallgatott el többé. Még piktorinak tudtam magam és a keleti tanokkal való foglalkozás csak műkedvelő időtöltés szerepét játszotta üres óráimban. Ekkor újabb, közvetlenebb kapcsolat jött létre köztem, és India közt, rokonai és barátai kapcsolat, olyan emberrel, aki India szülőte és India bölcsességének felkészült ismerője volt” – írta Baktay az *Indiai éveim* című kötetében. A rokonai szál a sógora, Gottesmann Marie-Antoinette férje, Umrao Singh Sher-Gil a szanszkrit és perzsa nyelvek tudósa volt, öt nyelven beszélt, összehasonlító vallástörténettel, asztrológiával és fotográfiával is foglalkozott.

Mici és választottja 1912 decemberében érkezett Magyarországra, majd 1913. január 30-án megszületett első kislányuk, Amrita Sher-Gil, akit Indiában ma a modern festészet legnagyobbjaként tisztelnek.

A tehetséges festő, Baktay Ervin Umrao Singh Sher-Gil hatására és szakmai támogatásával indiai vallások (hinduizmus, buddhizmus, dzsainizmus), továbbá az indiai irodalom, művészet és kultúra világszerte ismert kutatója lett. Az első világháborús frontszolgálat után bejárta Észak-Indiát, Pandzsábot, Kasmírt (1926–1928), meglátogatta Delhit, Dzsaiport, Ambert; 1928-ban szálláshelyén felkereste Stein Aurélt, aki brit alattvalóként lett világhírű Kelet-kutató nyelvész, régész.

Baktay Ervin sokat tett Kőrösi Csoma Sándor kultuszáért is: felkutatta a székely tudós egykori lakóhelyeit, magyar és angol emléktáblákkal jelölte meg Zangla és Phuktal kolostorait és munkásságának egyéb helyszíneit. Kőrösi Csoma Sándor vándorlásának útvonalát súlyos betegen járta végig, de egyedülálló dokumentációt állított össze a nagy előd munkásságáról. Miután hazatért és felgyógyult a maláriából, könyvet és hangjátékot írt Kőrösi Csoma Sándorról, valamint tudományos előadásokat tartott országwide.

Utazásairól és kutatásairól több kötete is napvilágot látott, a Magyar Földrajzi Társaság felvette tagjai közé, a debreceni Tisza István Tudományegyetemen 1933-ban doktori fokozatot szerzett, bölcsészeti szigorlatát követően földrajz, kozmográfia és filozófia tárgyakból.

„Rádióban tartott előadásaira előzetesen a Rádióélet című hetilap fényképekkel illusztrált cikkeket hívta fel a figyelmet, és nem sokkal a hazaérkezése után hosszú interjút is készítettek vele a lapban” – ismerte ti Pap Ágnes, az Országos Széchényi Könyvtár szakembere.

Európában elsőként Baktay Ervin foglalkozott a kortárs indiai képzőművészettel, és műfordítóként is jelentős érdemei vannak: már a húszas években magyarra ültette Gandhi írásait és beszédeit, könyvet írt Rabindranath Tagoréról, lefordította a Káma-szútrát. Utóbbi esetében nem állt rendelkezésére a teljes szanszkrit szöveg, angol, francia és német fordítások alapján dolgozott. 1920-ban bibliofil kiadásban jelent meg fatáblák között, merített papíron – számozott és névre szóló kiadvány volt, kereskedelmi forgalomba nem került.

1946-tól a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum helyettes igazgatójaként dolgozott, és az ELTE-n is tartott előadásokat. *India művészete* címmel nagyszabású tárlatot rendezett, melyet két év után a nagy sikerre való tekintettel vándorkiállításokként vidéken is bemutattak.

Egyike volt annak a tizenhét nem buddhista személynek, akit az indiai kormány meghívott a Buddha születésének 2500. évfordulójára rendezett nagyszabású ünnepségsorozatra – ekkor személyesen számolt be Nehrunak az 1956-os magyar forradalomról. 1957 decemberében érkezett haza, és a következő évben jelent meg fő műve, az *India művészete*, mely azóta is alampműnek számít. 1963. május 7-én hunyt el.

Baktay Ervin

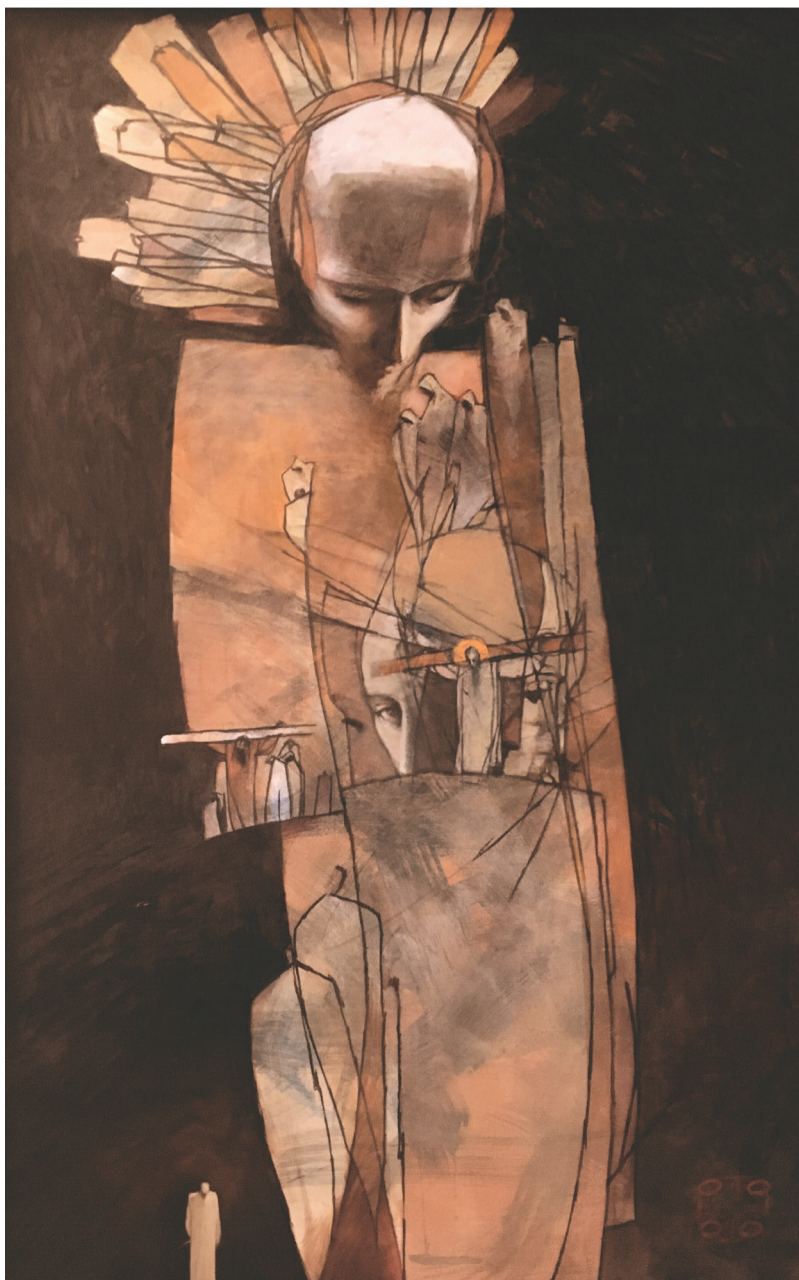
Forrás: intezet.nori.gov.hu

Nem szokványos tudóspálya az övé. Életének volt egy igen sajátos aspektusa, mely gyerekkora óta a játék körül forgott. Ezért is igen találó, hogy *Homo ludens* címmel adták közre 2013-ban a hagyatékából előkerült emlékiratát. A folyamatos játék több mint valamely közösségi hóbort, szinte életforma: az 1920-as, 30-as években Blattner Géza lakásán rendezett jelmezes görög-római lakomák, a „Symposionok” egyik vezéralakja volt Eroinos Baktaios néven, majd a játékvilág újabb szelete volt az egyre precízebb felkészüléssel meghirdetett nyilvános indián műsorok kidolgozása, melyek nyomán Zebegényben barátaival indián tábort építettek – rítusaikat

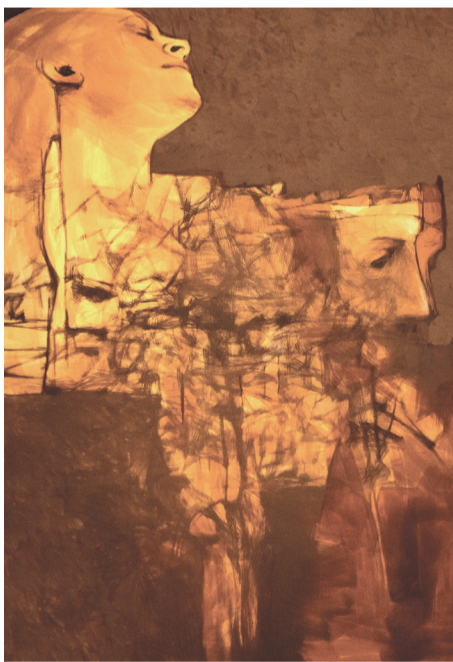
egy 1935-ben forgatott némafilm is megörökítette. Játékaiban Baktay volt a Sheriff (Mr. Hooligan Bucktye), a dunai indián törzs életében pedig a Főnök (Heverő Bölény).

Az indológus indián – Baktay emlékezete címmel 2015-ben átfogó kiállításon ismertette ezt a különleges kutatói pályát a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum. Az indiánjátékba itt is betekintést nyerhettek az érdeklődők. „Igen nevezetes történet volt ez időből, amikor a dunai hadiflotta nagygyakorlatát áthelyezték másúvá, hogy ne legyen megzavarva az indián tábor. Élvezettel mesélte a Főnök, hogy amikor az egyik dunai monitor azzal a szándékkal kötött ki, hogy eltanácsolja az indiánokat a szigetről, a Főnökék hirtelen egy vadnyugati történelmi replikát rögtönöztek. A Marshal játszotta a körözött csavargó szerepét, és a barátságos indiánok a megkötözött bűnözőt csatakiáltások közepette átadták a flotta meglepett tisztjeinek. A parancsnok rögtön megértette a játékot, belekapcsolódott ő is, és a sápadtarcúak kegyességével meghívta a vezérhajóra a derék indiánokat és volt ottan tüzesvíz-fogyasztás késő éjszakáig. Aminek végül is az lett a következménye, hogy távirat ment a flotta főparancsnokságához, hogy a Duna kedvezőtlen vízállása miatt máshová kell áthelyezni a hadgyakorlatot” – derül ki az egyik ismert anekdotából.

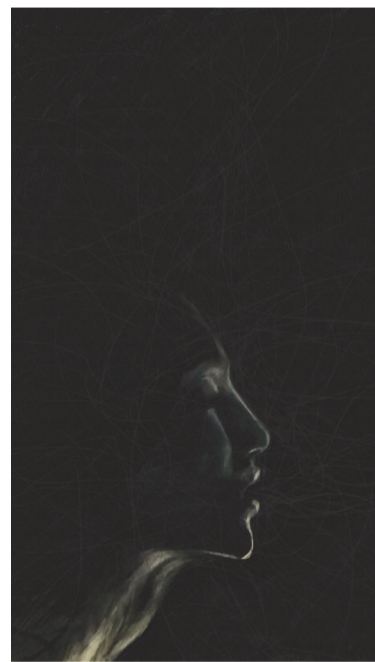
„E sorok írója hálát ad Istennek, hogy töretlenül él benne ma is, amikor már jól benne jár negyvenes éveiben, a fantáziát, játékot, önfelédlt átélést kívánó kedve. A jószerencse megáldott barátokkal is, akik hasonlóan éreznek. Ez adta a gondolatot, hogy 1931-ben megalapítsam a mi »indián« táborunkat” – jegyezte fel Baktay az észak-amerikai indiánok kultúráját és etikáját méltató írása kapcsán. Később a Kisoroszhoz tartozó szigetekre költöztették át a tipiket, és éveken át szigorú szabályok szerint zajlott a tagfelvétel, a harcosavatás és az ünnepi rituálék. Baktay Ervint, akinek munkássága és az indiánok iránti elkötelezettsége Amerikában is ismert volt, 1937-ben felvette tagjai közé az Amerikai Indián Szövetséget, és tiszteletbeli főnöké (szacsemmé) választották.

Passió

Pieta

Közös titok Istennel

Jákob

Határozatlanság

olvasóink ajánlják

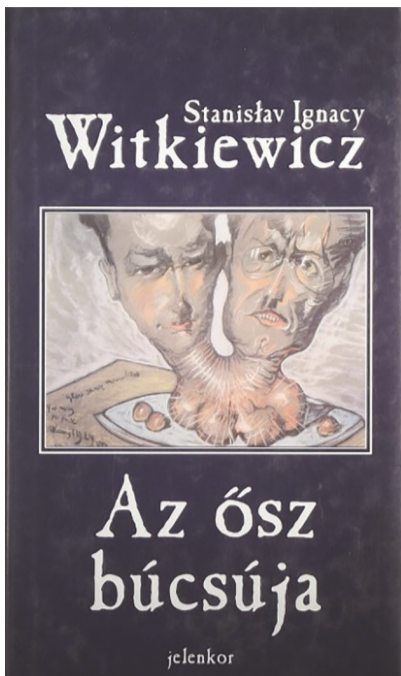
KALLÓDÓK ÉS TÖRTETŐK

Egy bizarr könyvet ajánlok olvasótársaim figyelmébe. Akinek sikerül felkeltenem az érdeklődését, és elolvassa Stanisław Ignacy Witkiewicz *Az ősz búcsúja* című könyvét, az nagy élménnyel lesz gazdagabb. Kétségtelenül nem a legkönnyebb olvasmány, de megéri a türelmet. A könyv 2002-ben vált magyarul is olvashatóvá, 1990-ig Lengyelországban is tiltott volt.

Engem az indított az újraolvasásra, hogy teljesen érthető módon sok szó esett mostanában az első világháborúról. *Az ősz búcsúja* eseményszerűen bár nem a világháborúhoz kapcsolódik, de a háború után kialakult helyzethez annál inkább. Amikor is a korábbi világ elmerült egy addig nem látható süllyesztőben. A gondolkodó emberek többsége is csak a háború után jött rá, hogy valami nincs rendben a közgondolkodással és általában a kultúrával. De nemcsak a közgondolkodás esett csapdába, hanem az egyének is nehéz helyzetbe sodródtak. Sőt a vallás is szerepzavarba került, mert nem talált hatékony megoldást a kialakult új helyzetben.

Olvashatunk is erről egy, a férfi főszereplő apjához kötődő összegzést: „Az elvont ideák alvadt világa messze úszott a fejlődésben levő új fogalmak lekvárjának hullámain. Minden imbolygott. Az akarat és a tudás ellenére győzött a relativitás, a pluralizmus – vagyis az intellektuális disznóság...”

Az író a középosztály képviselőiből egy érdekes tablót állít össze, hogy a helyzetet kritikus szemmel mutathassa be. A felvonultatott szereplők mind különcök, de együttesen hitelesen képviselik a kort, és a társadalmi rétegeiket. Életükben a háború nyomán homályos horizontok nyílnak és státuskeresésre kényszerülnek. A státuskeresésben a két főszereplő jár elől, a többiek az emberi, társadalmi környezetet adják ehhez, kisztílus törekvésekkel, intellektuális és főleg erkölcsi hiányaikkal.

A két főhős közül a nő az erősebb. Nagyon gazdag, félárva, az apját is uraló, művelt, dinamikus zsidó lány, Hela. „Unatkozott és egyáltalán nem talált kedvére való szerepöt”. Teljes mértékben kozmopolita volt. Minden lényeges szereplőre, de rá leginkább érvényes a megállapítás, hogy életének legfőbb mozgatója a becsvágy és a nemi ösztön volt. Azt tartották róla, hogy hazugság nélkül is elsőrendű démon, aki elég erős akarátának minden áron való érvényesítéséhez.

Atanazy, a férfi főszereplő egy bizonytalan hátterű, munkanélküli értelmiségi, rövid ügyvédbojtári múlttal, de alig kisebb becsvággal és nemi ösztönnel, mint Hela. Őt is jellemzi, ami szinte egész környezetére igaz. Undor és irtózás bármilyen döntéstől, mert mindent meghamisított az önérték és a sznobizmus, amikkel szemben nincs belső tartaléka. Bármit megtesz, legalábbis vállal az izgalmas önpusztításért, és csak sok megaláztatás után tesz egy megkésett kísérletet a kitörésre.

A további szereplők közül kiemelkedik egy külső megjelenésében is különleges katolikus pap,

aki igen nagy lelki befolyásra képes, de magatartása nem a szeretet vallását közvetíti. Filozófiai vitái a női főszereplővel nem igénylik az olvasótól a vallás- és a társadalomfilozófia mély ismeretét, de az abban járatosoknak is nagy élményt nyújtanak.

Az egyéni válságok éltették a társadalmi krízist, de ez fordítva, azaz kölcsönösen is igaz volt. A helyzet kedvezett a szellemi kalandoroknak. Belső fényük ugyan nem volt, de a propaganda helyettesítette a hitet, és a hatalomból való részese-dést ígérte.

Megjelenik a tablón az Európát kísértetként már régóta bejáró kommunizmus egyik nagyratörő apostola is. Egy kiábrándult dán nemes, szerény hajósmúlta. Szerinte a látszólag óriási különbségek ellenére a főszereplők körüli társaság a haldokló burzsoázia hulladékaiból áll, akik, akárcsak az egész társadalom, rászorul az ő ideológiai tanítására. Az események végén egy csapásra a nívellista hierarchia csúcsára került, de ezt nem tartotta ellentmondásnak. Vezető komisszár lett, otthonosan mozgott a helyi diktátor szerepében.

A meghatározó szereplők nem tudnak önállóak maradni. Életükben az önzés és a becsvágy minden helyzetben a mérleg nyelvéné vált.

Atanazy úgy gondolta, hogy fasiszta mégsem lehet, mert nem hisz benne. A végvonaglásban viszont részt kell vállalnia a nívellista forradalomban. A forradalom perze végül nem tűri kitörési kísérletét. Éledező lelkiismerete a halálát okozza.

Hela előbb zsidóhitről katolikusra vált, majd buddhista, végül nívellista lesz. A túlélésbe és a sikerbe a komisszár ágyán át vezet útja.

Még Hieronim atya is úgy gondolja: „Külsőségek miatt vállalni vértanúságot, nevetséges. Ha kell, formálisan nívellista leszek. Hogy fognak örülni, egy megtért pap!”

Akik maradnak

A könyvben végig jelen van az eredeti értelmétől megfosztott erotika és a kemény perverzitás. Am ez nem öncélú, és a szerző megőrzi az erről való beszéd méltóságát. Nincsenek szaftos részletek, kifejezések. A szereplők eszmékhez való perverz viszonya indokolja a megoldást.

A könyv a cselekmény előrehaladtával időtlenné válik. Ezt én ma egy rejtett didaktikus elemnek tekintem, ami az örök éberség követelményét hordozza.

Fűrész István nyug. középiskolai tanár Székesfehérváron

pályázat

LEHET, MERT KELL! - TRIANON 100

A Petőfi Irodalmi Ügynökség Non-profit Kft. (a továbbiakban PIÜ) a trianoni békediktátum századik évfordulója alkalmából irodalmi pályázatot hirdet Trianonnal vagy bármilyen Trianon-élménnyel kapcsolatos IRODALMI mű létrehozására.

Pályázók köre: minden magyarul alkotó magyarországi és határon túli szerző, aki eredeti, nyomtatásban vagy elektronikusan még meg nem jelent (ideértve a közösségi oldalakon történő közzétételt is), magyar nyelven íródott művel jelentkezhet az alábbi kategóriák valamelyikében:

- vers (legfeljebb három mű)
- rövidpróza (egy mű, legfeljebb tízezer leütés)
- esszé (egy mű, legfeljebb tízezer leütés)

Pályázók díjazása: a pályázat nyertesei 50 ezer forint jogdíjban részesülnek, illetve kategóriánként a legjobbnak minősülő írók szerzőit további 100 ezer forint jogdíj illeti meg. A jogdíj tartalmazza az elké-

sztített mű PIÜ általi nyilvánosságra hozatalának, illetve nyilvánosságához történő közvetítésének ellenértékét.

Egyéb követelmények: A pályaműveket kizárólag elektronikus úton, a helyőség.szerkesztoseg@gmail.com címre kérjük beküldeni csatolmányként, amely lehet doc, .docx, .rtf vagy .odt kiterjesztésű, a kézirat tartalmazza a szerző nevét, a mű címét és – természetesen – a mű szövegét. Pdf és képfarmátumokat, kérjük, ne küldjenek! Ezen formai követelmények be nem tartása a pályázatot érvényteleníti.

Egy szerző egy alkalommal pályázhat.

Beküldési időszak: 2020. június 4. – 2020. július 5.

A határidő után beérkezett pályázatokat nem bíráljuk el.

Eredményhirdetés: 2020. augusztus 15.

A szakmai zsűri a döntéseit nyilvános indoklás nélkül hozza meg.

A nyertes művek felhasználására a PIÜ szerződést köt az alkotókkal.

Lapszámunkat **SZABÓ OTTÓ** grafikus- és festőművész képeivel illusztráltuk.

Szabó Ottó 1965. március 29-én született Rozsnyón, jelenleg Bódvavendégiben él családjával. 1983-ban érettségizett Szepsiben. 1988-1994 között a Pozsonyi Képzőművészeti Akadémia szabadgrafika szakán tanult, ahol Magister Artis titulussal végzett. 1990-től van jelen a képzőművészeti életben – rendszeresen új anyaggal jelentkező, önálló kiállításokkal és csoportos tárlatokkal.

2003-ban, a Budapesti Ünnepi Könyvhétre jelent meg *Stációk* című könyve a Méry Ratio gondozásában, amelyhez az előszót Jankovics Marcell írta. A könyv a diósförgőpatonyi keresztút nagy-

sikerű képeit dolgozza fel. Szabó Ottó szabad alkotótevékenységgel, szakrális és monumentális festéssel, szobrászattal, interiőr és exteriőr tervezéssel, klasszikus és számítógépes grafikával, könyvillusztrációkkal, tipográfiával és nyomdai előkészítéssel, művészeti és kulturális szervezőmunkával, valamint tehetséggondozással foglalkozik.

2005-ben az egyik iniciátora volt az első felvidéki művészeti portál, a háromnyelvű RovArt létrehozásának és működtetésének (www.rovart.sk), amelynek művészeti vezetője és kiadója. 2010-ben szervezőtevékenységéért Pro Cultura Hungarica díjat kapott. 2012-ben megalapította a Nemzetközi Rovás Alkotóközösséget (eNRA). 2014-ben kimagasló művészi tevékenységéért megkapta a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét, 2018-ban pedig Szervátiusz Jenő-díjban részesült.

Jelenleg a kassai Löffler Művésztelep és a Rovás Szabadakadémia művészeti vezetője. A Rovás kortárs művészeti kezdeményezésekkel, kiállítás- és programszervezéssel, nemzetközi, országos

és regionális jellegű képző- és iparművészeti, kézműves és kulturális workshopokkal, alkotótáborokkal, különféle tehetséggondozó és továbbképző kurzusokkal, szimpóziumokkal, fesztiválokkal, alternatív és experimentális színtársulással, hagyományos és alternatív képzőművészeti technológiák oktatásával foglalkozik.

Szabó Ottó folyamatosan belefest a képeibe, átértelmezi, alakítja őket. „Élő képek ezek, velem együtt élenek. Ha eladok egy alkotást, akkor válik állandóvá” – jegyzi meg. Az elengedhetőség állapotai rögzülnek tehát minden átadott munkával. Képei a világ kettős természetét engedik látni. A földi tapasztalatok mélyén is felismerhető szakralitást, a bűn és a szabad gyöttrődés számtalan stációját. De ugyanennyi stációja van a megváltásnak és a kegyelemnek is. Portréi sorsokat sejtetnek, a nők démoni örökkévalósága és a madonnák tiszta végzete az elveszés-megmaradás ígéretét hozzák a veritékes férfilét állomásaira. A szenvedés szent, az elmúlás Istentől való – a napszentület színeit idéző izzás a lélek mélyéből világít.

